אין שואלין בשלום אשה כלל. והא דאמר בהשוכר את הפועלים (ב"מ דף פז.) איה שרה אשתך? שאולין בשלום האשה על ידי בעלה היינו דוקא בשאילת שלום אבל לשלוח לה בשלום אפילו ע"י בעלה אסור ד): **קשים** גרים. פי' נקוטרס לפי שאינם נקיים במצות ומביאים פורענות ועוד שמלמדים את ישראל ממעשיהם וכו' וי"מ לפי שכל ישראל ערבין זה בזה ולאו מילתא היא דהא לא נתערבו בשביל הגרים כשקבלו התורה ה) כדאמרינן בסוטה (דף מ:) נמצא לכל אחד מישראל שם מאות אלף וג' אלפים [ותק"ן בריתות] שכולן נתערבו זה בזה אלמא לא נתערבו מן הגרים שהרי הרבה ערב רב עלה אתם ו) ויש מפרשים דקשין גרים לישראל כספחת לפי שהזהיר הקב"ה עליהם ז) בכ"ד מקומות שלא להונות אותם ולא אפשר שלא יפערום ויש מפרשים לפי שע"י הגרים ישראל נגנות כדאמר (פסחים דף פז:) מפני מה ישראל מפחדים בכל ארצות יומר

אין שואלין בשלום אשה על ידי בעלה אמר ליה [1]הכי אמר שמואל [2]אין שואלין בשלום אשה כלל שלחה ליה דביתהו שרי ליה תגריה דלא נישווך כשאר [3]עם הארץ א"ל מאי שיאטיה דמר הכא אמר ליה טסקא דהזמנותא שדר מר אבתראי אמר ליה השתא שותא דמר לא גמירנא טסקא דהזמנותא משדרנא למר אפיק דיסקא דהזמנותא מבי חדיה ואחזי ליה אמר ליה הא גברא והא דסקא אמר ליה הואיל ואתא מר להכא לישתעי מיליה כי היכי דלא לימרו מחנפי רבנן אהדדי אמר ליה מאי טעמא שמתיה מר להההוא גברא [4]ציער שליחא דרבנן ונגדיה מר [5]דרב מנגיד על מאן דמצער שלוחא דרבנן [6]דעדיף מיניה עבדי ליה מאי טעמא אבריז מר עליה דעבדא הוא אמר ליה דרגיל דקרי אינשי עבדי [7]ותני [8]כל הפוסל פסול ואינו מדבר בשבחא לעולם ואמר שמואל [9]במומו פוסל אימר דאמר שמואל למיחש ליה לאכרוזי עליה מי אמר אדהכי והכי [10](אתא ההוא בר דיניה מנהרדעי) א"ל ההוא בר דיניה לרב יהודה לדידי קרית לי עבדא דאתינא מבית חשמונאי מלכא אמר ליה הכי [11]אמר שמואל כל דאמר מדבית חשמונאי קאתינא עבדא הוא א"ל לא סבר לה מר להא דא"ר אבא אמר רב הונא אמר רב [12]כל ת"ח שמורה הלכה ובא אם קודם מעשה אמרה שומעין לו ואם לאו אין שומעין לו אמר ליה הא איכא רב מתנה דקאי כוותי רב מתנה לא חזייה לנהרדעא תליסר שני ההוא יומא [13]אתא אמר ליה דכיר מר מאי אמר שמואל כי קאי חדא כרעא אגודא וחדא כרעא במברא א"ל הכי [14]אמר שמואל כל דאמר מדבית חשמונאי מלכא קאתינא עבדא הוא דלא אישתיור מינייהו אלא ההיא רביתא דסלקא לאיגרא ורמיא קלא ואמרה כל דאמר מבית חשמונאי אנא עבדא הוא נפלה מאיגרא ומיתה אכרוז עליה דעבדא הוא ההוא יומא אקרען כמה כתובתא בנהרדעא כי קא נפיק נפקי אבתריה למירגמיה אמר להו אי שתיקו [15]שתיקו ואי לא מגלינא עלייכו הא דאמר שמואל תרתי זרעייתא איכא בנהרדעא חדא מיקריא דבי יונה וחדא מיקריא דבי עורבתי וסימניך [16]טמא טמא טהור טהור [17]שדיוה להההוא ריגמא מידייהו וקם אטמא בנהר מלכא מכריז רב יהודה [18]בפומבדיתא אדא ויונתן עבדי יהודה בר פפא ממזירא בטי בר טוביה ברמות רוחא לא שקיל גיטא דחירותא מכריז רבא במחוזא בלאי דנאי טלאי מלאי זגאי כולם לפסול אמר רב יהודה גובאי גבעונאי דורגוניתא דראי נתיגאי אמר רב יוסף האי בי כובי דפומבדיתא כולם דעבדי אמר רב יהודה אמר שמואל ארבע מאות עבדים ואמרי לה ארבעת אלפים עבדים היו לו לפשחור בן אימר וכולם נטמעו בכהונה וכל כהן שיש בו עזות פנים אינו אלא מהם אמר אביי כולהו יתבן [19]בשורא דבנהרדעא ופליגא דרבי אלעזר דאמר ר' אלעזר אם ראית כהן [20]בעזות מצח אל תהרהר אחריו שנא' [1]ועמך במריבי כהן אמר רבי אבין בר רב אדא אמר רב כל הנושא אשה שאינה הוגנת לו כשהקב"ה משרה שכינתו מעיד על כל השבטים ואין מעיד עליו שנאמר [2]שבטי יה עדות לישראל אימתי הוי עדות לישראל בזמן שהשבטים שבטי יה אמר ר' חמא ברבי חנינא כשהקב"ה משרה שכינתו אין משרה אלא על משפחות מיוחסות שבישראל שנא' [3]בעת ההיא נאם ה' אהיה לאלהים לכל משפחות ישראל לכל ישראל לא נאמר אלא לכל משפחות [4][והמה] יהיו לי לעם אמר רבה בר רב הונא זו מעלה יתירה יש בין ישראל לגרים דאילו בישראל כתיב בהו [4]והייתי להם לאלהים [והמה] יהיו לי לעם ואילו בגרים כתיב [5]מי הוא זה ערב את לבו לגשת אלי נאם ה' והייתם לי לעם ואנכי אהיה לכם לאלהים אמר רבי [6]חלבו [7]קשים גרים לישראל כספחת שנאמר [8]ונלוה הגר עליהם ונספחו על בית יעקב כתיב הכא ונספחו וכתיב התם [9]לשאת ולספחת אמר רבי חמא בר חנינא כשהקדוש ברוך הוא מטהר

אין שואלין בשלום אשה. שמא מתוך שאילת שלום יהיו רגילים זה עם זה ע"י שלומם ויבואו לידי מיכה: **אמר ליה רב נחמן ע"י בעלה.** אהיה אני שליח לדבר: **אין שואלין בשלום אשה כלל.** שמרגיל לבה ודעתה ה) אללו: **שלחה ליה.** יגלה לרב נחמן: **שרי ליה תיגריה.** פטור אותו מלפניך. זה לשון הגמרא לומר מישרי ליה תיגריה ו) כשממהר לעשות בקשת האיש או דינו כדי להפטר ממנו: **מאי שיאטיה דמר הכא.** מה דרכו של אדוני לשוט הלום כלומר למה בא אדוני הנה: **שותא דמר לא ידענא.** שיחתו של אדוני איני מבין לדבר בלשון לשונו: **לדיגא מומינא ליה.** בתמיה: **אפיק דיסקא דאומנותא.** הוציא שטר הזמנה ממיקו ששלח לו רב נחמן שיבא לפניו: **מבי חדיה.** מתוך מיקו: **לימא מר מיליה.** ידבר ז) דבר זכותו על ריבו של אותו האיש: **ליער שליחא דרבנן.** ביזה את שלוחו לפניו וחייב מלקות: **דרב מנגיד אמאן דמצער שליחא דרבנן.** כדאמר בפ' קמא (לעיל דף יב:): **דעדיפא מיניה.** ממורה ממנה עשיתי לו לקנסו: **אדהכי אמר ההוא בר דיניה לרב יהודה לדידי.** דאתינא מבית חשמונאי קרית לי עבד: **כל דאמר מבית חשמונאי אנא עבד הוא.** שכל זרעו הרגש הורדוס ועבד היה ומלך תחתיהן ח) וקרא בניו על שם בית חשמונאי ומסתמא לאו בנות ישראל נסיב דמזהרים הם להשיא בנותם לעבדים והוו להו כולם עבדים: **אם קודם שבא מעשה לידו אמרה.** להאי שמועה לתלמידיו בשם רבו נאמן לאומרה בשעת מעשה ואם לאו אינו נאמן להעיד בשם רבו שמא מחמת מעשה הבא לידו הוא אומר כן: **אגודא.** שפת הנהר: **אמכרא.** על הגשר אי נמי בתוך הספינה לעבור הנהר: **איקרען כמה כתובתא.** מנסי אותה המשפחה: **כי קא נפיק.** רב יהודה: **למירגמיה.** לפי שגילה את פסולם: **זרעייתא.** משפחות: **וקם אטמא בנהר מלכא.** באותן האנשים שהשליכום בנהר עמד מכשול שתיעה במי הנהר ומנע את מהלך המים: **אטמא.** שתיעה כדמתרגם שתמוס טמונון (בראשית כו): **מכריז רב יהודה בפומבדיתא.** שם היה יושב: **כולאי דגלאי מלאי זגאי.** שמות מקומות או משפחות: **גובאי.** גבעוני כלומר על שם שהיו גבעונים נקראו בכנל גובאי קרוב לגבעונים בשמן: **דורגוניתא דראי דנתיגאי.** כפר נתיגים היה. דורא כפר כדאמר (עירובין דף ז:) דורא דרעותא א"ל מרי דורא (פסחים דף פה:) ועל שם שהוא כפר נתיגי נקרא דורגיתא: **בי כובי דפומבדיתא.** כפר הסמוך אל פומבדיתא דמקרי בי כובי: **פשחור בן אימר.** בימי ירמיה היה ט): **וכולן נטמעו בכהונה.** וג"ג גדולה: **נטמעו.** נדמעו נשאו בנות כהנים שהיו מחזיקין עצמן בכהנים מתוך שהיו אוכלים תרומה מחמת [שהיו] עבדי כהנים: **אל תהרהר אחריו.** אחר י) משפחתם שהם

מסורת הש"ס

ה) ר"מ פז., ו) [כ"מ: מיגשין], ז) [עיין יב:], ד) [ע' תוס' יומא עב. ד"ה דמתפקר], ח) [כמ"י, דפרי"ל וע"י: דמגיא], ט) רש"ל מ"ר, ו) [כ"ב ג: וע' תוס' יומא מה: ד"ה כיון דאמרו], ח) יומא עז. בת, נכורות לח:], ט) [כמ"י: דמיגיא], ט) [כמ"י: שמתקיטו], ל) [שם בת.], מ) [כמ"י: שדי דינמייהו בנהר מלכא וקסו], נ) [בהרדעא. כן איתא בסמלמות וכן עוד אחה שיטיים ע"ש], ס) כ"ה בסורי"ל וכהרדעא, ע) [כמ"י: שם כו עמוד פיוס], פ) [כ"י מחמיל מטלן מנין בפ"ב ואינו נתקן בלמפיו], צ) נדה יב: יומא מז: קט:, ק) [בפרי"ל ובעמ' אלגה. וכע"י ובעמ' ליתקן אלגן], ר) [עי' נדרים סב סוע"א ובמוטות ל סוע"ב], ש) [בע"י: דכרי], ת) [כ"ב ג ע"כ], א) [ירמיה כ, ג], ב) [נדפו"י: מספחתו], ג) [בחשמים יח], ד) עי' תוס' ב"מ פז. ד"ה ע"ש בעלה, ה) [כל הנדרים המכרים הכא אותם כרש"י דנהה יסס כתבו תוס' ד"ל לפי שלא יהא תמטון ע"ש], ו) [יש לחוסיף עכ"ל נכ"ש], ז) [ב"ל], ח) [כ"מ עמ: אותם כלו מקומות ואמרי לה כמ"י מקומות].

תורה אור השלם

1. אַךְ אִישׁ אַל יָרֵב וְאַל יוֹכַח אִישׁ וְעַמְּךָ כְּמְרִיבֵי כֹהֵן: הושע ד ד
2. שֵׁשֶׁם עָלוּ שִׁבְטֵיהּ שִׁבְטֵי יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יְיָ: תהלים קכב ד
3. בָּעֵת הַהִיא נְאֻם יְיָ אֶהְיֶה לֵאלֹהִים לְכָל מִשְׁפְּחוֹת יִשְׂרָאֵל וְהֵמָּה יִהְיוּ לִי לְעָם: ירמיהו ל כה
4. וְהָיָה מְשִׁבְעֵי עֲלֵיהֶם וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים וְהֵמָּה יִהְיוּ לִי לְעָם: יחזקאל לז כו
5. וְהָיָה אוֹדְיוֹ נִמְנוּ וּמִשְׁלוֹ מִקִּרְבּוֹ יֵצֵא וְהִקְרַבְתִּיו וְנִגַּשׁ אֵלַי כִּי מִי הוּא זֶה עָרַב אֶת לִבּוֹ לָגֶשֶׁת אֵלַי נְאֻם יְיָ: וְהָיִיתֶם לִי לְעָם וְאָנֹכִי אֶהְיֶה לָכֶם לֵאלֹהִים: ירמיהו ל כא - כב
6. כִּי יַרְדֵּם יְיָ אֶת יַעֲקֹב וְקָחַר עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל וְהִנִּיחָם עַל אַדְמָתָם וְנִלְוָה הַגֵּר עֲלֵיהֶם וְנִסְפְּחוּ עַל בֵּית יַעֲקֹב: ישעיהו יד א
7. וּלְשֵׁאת וּלְסִפְחַת וְלַבְּרֹרֶת: ויקרא יד נו

גליון הש"ס

רש"י ד"ה שותא דמר בו' שיחתו. ע' רש"י פוסק ט ע"ב ד"ה שותא דיוטקא: ד"ח בי כובי בו' כפר הסמוך. עי' נחמות טוב מיהודה מהגדול מגיגא אלק תרי"ט פי' כ:

עין משפט נר מצוה

טו א מיי' פכ"ח מהל' ח"ש הל"ה סמג לאוין קכו טוש"ע אה"ע סי' כח סעי' ו:

טז ב מיי' פכ"ח מהל' סנהדרין הל"ו (וס"ש מהל' ח"ש הל' יד סי' כ) טוש"ע חו"מ סי' ת סעי' ה וסי' יא סעי' א וטוש"ע יו"ד סי' שלד סעי' מג:

יז ג ד מיי' פי"ט מהל' איסורי ביאה הל"יז:

יח ה טוש"ע יו"ד סי' רמב סעי' לו בהג"ה:

יט ו מיי' פי"ג מהל' איסורי ביאה הל"יט:

מוסף רש"י

דמצער שלוחא דרבנן. שמומיע לדין מפי הדיינין וזה קם עליו ומכהו (לעיל יב:). כל ת"ח שמורה הלכה ובא. הלכה מדשה שלא מעשה מאחר (בכורות לח:). אם קודם מעשה. קודם שבא מעשה הלכה בידו (שם). שבא הוראה לידו (בכורות עז:). אמרה. ושנאה לתלמידיו בבית המדרש בשם רבו (שם). שומעין לו. בשעת הוראה (שם). ושאין מעשה (בכורות לח:). ואם לאו אין שומעין לו. הוראה ודבר הידוע הוא. שמא בשביל מעשה שבא לידו לומרה (בכורות צז וכע"ז שם עז. ובכורות לח:). קשים גרים לישראל בספחת. שאומרין מעשיהם הרשעים ולומדים ישראל מהם לו קומבן עליהם לאיסור והיתר (יבמות מז:). שאין נקיין בדקדוקי מצות ולמדין ישראל ממעשיהן (שם קפ:). שאין נקיים במצות ומביאין פורענות ועוד שמא למדים ישראל ממעשיהן, מפי מורי הזקן, ויש אומר שכל ישראל ערבים זה בזה, ולאו מילתא היא, שלא נתערבו בשביל הגרים, דאמרינן בסוטה (מ:) נמצא לכל אחד מישראל שם מאות אלף וג' אלפים [ותק"ן בריתות], שכולן נתערבו זה בזה, אלמא לא נתערבו על הגרים (נדה יג:).

מוסף תוספות

א. וכעניינה כפר איה שרה אשתך. תוס' הרא"ש. ב. נ"א: שלומים. שם. ג. ונעגשים עליהם. שם.